

Modtaget via elektronisk post. Der tages forbehold for evt. fejl

Europaudvalget
(Alm. del - bilag 1556)
retlige og indre anliggender ministerråd
(Offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg og deres
stedfortrædere

BilagJournalnummer

Kontor

1 400.C.2-0

EU-sekr.

26. september 2000

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Justitsministeriets grundnotat om forslag til Rådets afgørelser vedrørende oprettelsen af Eurojust, herunder en midlertidig Eurojust-enhed.

Det bemærkes, at bilagsmaterialet ikke er produceret i centraladministrationen, og det forefindes ikke i elektronisk form.

Kære <DOCUMENT_START> udenrigsminister.

Vedlagt sender jeg forslag til Rådets afgørelser om oprettelsen af Eurojust, herunder en midlertidig Eurojust-enhed, tillige med et grundnotat om forslagene, idet jeg skal anmode om, at materialet oversendes til Folketingets Europaudvalg.

Det bemærkes, at materialet ligeledes vil blive oversendt til Folketingets Retsudvalg.

Med venlig hilsen

GRUNDNOTAT

om forslag til Rådets afgørelser vedrørende oprettelsen af Eurojust, herunder en midlertidig Eurojust-enhed.

1. Baggrund

På sit møde i Wien i december måned 1998 godkendte Det Europæiske Råd en handlingsplan udarbejdet af Rådet og Kommissionen med henblik på gennemførelse af Amsterdam-traktatens bestemmelser om et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed. Et af formålene med handlingsplanen er, at der gennem fælles handling inden for det politimæssige og strafferetlige samarbejde skal ske en intensiveret indsats for bl.a. at forebygge og bekæmpe organiseret kriminalitet, navnlig terrorisme, menneskehandel, overgreb mod børn, ulovlig våbenhandel, korruption samt svig.

Målet skal bl.a. nås gennem et tættere samarbejde mellem medlemslandenes politimyndigheder og de retlige myndigheder.

Igennem de seneste år er der opbygget et stadig mere intensiveret samarbejde mellem de nationale politimyndigheder, herunder Europol. Der er imidlertid ikke sket den samme udvikling i samarbejdet mellem medlemslandenes anklagemyndigheder.

Derfor har man i EU-regi drøftet etableringen af et mere formaliseret samarbejde mellem medlemslandenes anklagemyndigheder, og der er i den forbindelse præsenteret forskellige modeller for dette samarbejde.

I forbindelse med Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15. - 16. oktober 1999 blev det fremtidige samarbejde mellem de nationale anklagemyndigheder konkretiseret, jf. pkt. 46 i konklusionerne fra mødet:

"For at styrke bekæmpelsen af grov organiseret kriminalitet har Det Europæiske Råd besluttet at oprette en enhed (Eurojust) bestående af nationale offentlige anklagere, rets-embedsmænd eller polititjenestemænd med tilsvarende kompetence, der udstationeres af hver enkelt medlemsland i henhold til dennes retssystem. Eurojust skal have til opgave at lette den passende koordinering mellem medlemslandenes retsforfølgende myndigheder og støtte efterforskningen i kriminalsager vedrørende organiseret kriminalitet, især med udgangspunkt i Europols analyser, og Eurojust skal endvidere arbejde tæt sammen med det europæiske retlige netværk, specielt om forenkling af efterkommelse af retsanmodninger."

På denne baggrund er der nu fremsat to forslag til oprettelse af henholdsvis en Eurojust-stab og oprettelse af Eurojust. Endvidere er der fremsat et forslag om oprettelse af en midlertidig juridisk samarbejdsenhed.

Forslaget om oprettelse af en Eurojust-stab er offentliggjort i EF-Tidende C 206/1 af 19. juli 2000. Forslagene om oprettelse af Eurojust og oprettelse af en midlertidig juridisk samarbejdsenhed er offentliggjort i EF-Tidende C 243 af 24. august 2000. Forslagene er endvidere forelagt Europa-Parlamentet til udtalelse.

2. Indhold

2.1. Initiativet fra Tyskland om oprettelse af en Eurojust-stab

Forslaget, der er udarbejdet med hjemmel i artikel 31, litra a, og artikel 34, stk. 2, litra c, i TEU,

indebærer, at der etableres et europæisk samarbejdsforum for retshåndhævelse - Eurojust - som vil få til opgave at bistå medlemslandene i forbindelse med retsforfølgning i straffesager.

Efter artikel 1 skal medlemslandene udstationere en eller flere repræsentanter for de nationale anklagemyndigheder. Disse forbindelsespersoner udgør Eurojust-staben.

I henhold til artikel 2 skal Eurojust efter behov bistå medlemslandene i forbindelse med efterforskningen og retsforfølgningen af grovere kriminalitet samt af kriminalitet, som er til skade for EU's finansielle interesser.

De enkelte forbindelsespersoner skal bl.a. formidle oplysninger om national ret og retspleje i det medlemsland, der har udstationeret dem. Endvidere skal forbindelsespersonerne i overensstemmelse med national ret udveksle oplysninger om status for efterforskningen af konkrete sager samt formidle kontakt til de nationale efterforskningsmyndigheder. Herudover skal forbindelsespersonerne bistå med henblik på gennemførelse af fælles efterforskning og efterforskning i sager, der efterforskes af to eller flere medlemslande. Endelig skal Eurojust efter anmodning yde juridisk bistand i forbindelse med Europols analysevirksomhed.

I henhold til artikel 3 skal der etableres et samarbejde mellem bl.a. det europæiske retlige netværk og Eurojust.

Efter artikel 4 opfordres Kommissionen og Europol til at udstationere forbindelsespersoner ved Eurojust.

Ifølge artikel 5 skal Eurojust fra det europæiske retlige netværk overtage ansvaret for løbende ajourføring og indsamling af oplysninger om gældende retlige instrumenter vedrørende strafferetligt samarbejde.

Efter artikel 6 skal det enkelte medlemsland sammenkøre nationale sags- og strafferegistre i et net, således at forespørgsler om oplysninger fra disse registre gennem Eurojust kan videregives til de myndigheder, som har ansvaret for de nationale registre. Nationale regler om videregivelse af oplysninger fra disse registre berøres ikke af bestemmelsen. Eurojust skal endvidere bistå medlemslandene i forbindelse med undersøgelse af, om der skal oprettes et centralt europæisk sagsregister.

Ifølge artikel 7 kan Eurojust udveksle erfaringer med bl.a. internationale organisationer, og Rådet kan indgå aftaler med tredjelande vedrørende Eurojusts samarbejde med disse landes efterforskningsmyndigheder.

Artikel 8 omhandler en række praktiske spørgsmål, herunder at Eurojusts personale skal stilles til rådighed af Rådssekretariatet.

2.2. Initiativet fra Portugal, Frankrig, Sverige og Belgien om oprettelse af Eurojust med henblik på at styrke bekæmpelsen af grov organiseret kriminalitet.

Forslaget til rådsafgørelse om oprettelse af Eurojust, der er fremsat med hjemmel i TEU artikel 31 og 34, stk. 2, litra c, indeholder bl.a. bestemmelser om sammensætningen af Eurojust, de nationale medlemmers opgaver og kompetence, Eurojusts organisation samt bestemmelser om databeskyttelse.

Efter artikel 1 er formålet med afgørelsen at etablere en europæisk retlig koordinations enhed, der benævnes Eurojust.

Det fremgår af artikel 2, at Eurojust - under hensyn til forfatningsretlige regler, retlige traditioner og interne strukturer i medlemslandene - skal sammensættes af repræsentanter for de nationale anklagemyndigheder (nationale medlemmer).

Efter artikel 3 og artikel 7 kan hvert medlemsland udpege en eller flere nationale Eurojust-korrespondenter, der står for fremsendelse af oplysninger til Eurojust og i øvrigt er forbindelsesled mellem Eurojust og de nationale myndigheder (nationale korrespondenter).

Ifølge artikel 4 skal Eurojust i de sager, der berører to eller flere medlemslande, forbedre og lette samarbejdet mellem de kompetente myndigheder i medlemslandene, der har ansvar for efterforskning og retsforfølgning af de lovovertrædelser, som er omfattet af Eurojusts mandat (jf. artikel 5). Eurojust skal udføre sine opgaver i enighed under ledelse af formanden for Eurojust.

I artikel 5 fastlægges Eurojusts mandat, idet Eurojust for det første skal have kompetence på de områder, der er omfattet af Europols mandat. I medfør af Europol-konventionens artikel 2, stk. 2, har Europol mandat til at beskæftige sig med bekæmpelse af ulovlig narkotikahandel, ulovlig handel med nukleare og radioaktive materialer, organiseret illegal indvandring (menneskesmugling), menneskehandel og ulovlig handel med stjålne køretøjer. Ved Rådets afgørelse af 3. december 1998 blev det endvidere pålagt Europol at beskæftige sig med strafbare handlinger, som er blevet begået, eller som det må antages vil blive begået i forbindelse med terroristiske aktiviteter, der er rettet mod personers liv og legeme, mod den personlige frihed eller mod ejendom. Desuden er Europols mandat ved Rådets afgørelse af 29. april 1999 blevet udvidet til at omfatte bekæmpelse af falsk mønteri og forfalskning af betalingsmidler.

Herudover skal Eurojusts mandat omfatte beskyttelse af Euroen, datakriminalitet, beskyttelse af EU's finansielle interesser, hvidvask af penge generelt samt andre former for alvorlig kriminalitet, der har sammenhæng med de nævnte strafbare handlinger.

Efter artikel 6 får Eurojust følgende beføjelser:

- Eurojust kan anmode et medlemsland om at iværksætte efterforskning eller retsforfølgning i konkrete sager. Sådanne anmodninger fra Eurojust er ikke bindende for medlemslandene.
- Eurojust skal sikre, at der gives information til medlemslande, der kan være berørt af efterforskning, som foregår i andre medlemslande.
- Eurojust skal vurdere, om der er behov for at koordinere efterforskning, der er iværksat i flere medlemslande, og Eurojust kan i givet fald anmode medlemslandene om at koordinere efterforskningen. Eurojust skal samtidig på medlemslandenes anmodning bistå i forbindelse med koordineringen.
- Eurojust skal medvirke til at forenkle gennemførelsen af anmodninger om gensidig retshjælp.
- Eurojust skal i samarbejde med det europæiske retlige netværk forestå indsamlingen og opdateringen af oplysningerne om medlemslandenes lovgivning og praksis.
- Eurojust skal på anmodning fra Europol afgive udtalelser baseret på Europols analyser.

Ifølge artikel 8 er de nationale medlemmer af Eurojust undergivet national ret i det medlemsland, der har udpeget dem. Hvert medlemsland fastsætter selv karakteren og omfanget af de beføjelser, som tilkommer det nationale medlem. De øvrige medlemslande skal acceptere og anerkende disse beføjelser. Det nationale medlem skal i overensstemmelse med reglerne i national ret have adgang til kriminalregisteret i det land, der har udpeget medlemmet. Endvidere skal de nationale medlemmer have adgang til Schengen-informationssystemet.

Efter artikel 9 kan medlemslandene og Europol udveksle alle former for oplysninger med Eurojust, hvis disse oplysninger har betydning for Eurojusts arbejde. Eurojust kan tilsvarende anmode medlemslandene og Europol om oplysninger. Endelig skal medlemslandene informere Eurojust, når de anmoder om etablering af et fælles efterforskningshold i medfør af artikel 13 i konventionen af 29. maj 2000 om gensidig retshjælp i straffesager mellem EU's medlemslande.

I henhold til artikel 10 skal Eurojust behandle og analysere oplysninger, der vedrører sager, som falder indenfor Eurojusts mandat. Oplysningerne skal vedrøre forhold, som udgør en strafbar handling, der er omfattet af Eurojusts kompetence, eller vedrøre personer, der er mistænkt eller retsforfølges for sådanne handlinger. Der skal være tale om tilstrækkelige og relevante oplysninger, der ikke må gå ud over, hvad Eurojust har behov for med henblik på at udføre sine opgaver.

Artikel 11 - 15 omhandler databeskyttelse, herunder sletningsregler, og tavshedspligt. Formålet med reglerne er at sikre et højt databeskyttelsesniveau i Eurojust og samtidig sikre, at oplysninger, der ikke længere har betydning for Eurojusts arbejde, slettes.

Efter artikel 11 er oplysninger, som modtages af Eurojust beskyttede, og oplysningerne må alene anvendes til brug for efterforskning, og kun af autoriseret personale og nationale medlemmer.

Ifølge artikel 12 er medarbejderne hos Eurojust, de nationale medlemmer samt de nationale korrespondenter pålagt tavshedspligt i forhold til oplysninger, der er videregivet til Eurojust. Tavshedspligten omfatter tillige alle personer og alle organer, der samarbejder med Eurojust.

I artikel 13 er der fastsat regler om ændring, korrektion og sletning af personoplysninger. Eurojust skal således på anmodning fra et medlemslands kompetente myndigheder, de nationale medlemmer eller de nationale korrespondenter ændre, korrigere eller slette elektronisk behandlede personoplysninger, der er videregivet til Eurojust.

Ifølge artikel 14 skal personoplysninger alene opbevares af Eurojust, så længe Eurojust har behov for disse oplysninger. Generelt skal opbevaring af personoplysninger vurderes senest to år efter oplysningerne er overgivet til Eurojust og herefter hvert femte år. Medlemslandene og Eurojust kan beslutte at fortsætte opbevaringen af konkrete oplysninger frem til den næste vurdering.

Artikel 15 indebærer, at Eurojust skal foretage de nødvendige foranstaltninger med henblik på at gennemføre afgørelsens bestemmelser om datasikkerhed og databeskyttelse. Eurojust og medlemslandene skal således kunne garantere et databeskyttelsesniveau, der svarer til det niveau, som er fastlagt i Europarådets konvention af 28. januar 1981 om databeskyttelse. I forhold til behandlingen af personoplysninger i Eurojust-regi vil der skulle træffes de nødvendige forholdsregler med henblik på at sikre, at uautoriseret personale ikke har adgang til personoplysninger, at uautoriseret personale ikke kan læse eller kopiere personoplysninger, og at uautoriseret personale ikke har adgang til at ændre, slette, bruge eller manipulere personoplysninger.

Efter artikel 16 skal Eurojust etablere et tæt samarbejde med bl.a. Europol og det europæiske retlige netværk. Det Europæiske Kontor for Bekæmpelse af Svig (OLAF) kan efter anmodning deltage i Eurojusts arbejde i konkrete sager.

Artikel 17 - 21 omhandler Eurojusts organisation, finansiering samt en række praktiske forhold.

Efter artikel 18 ledes Eurojust af en formand og to næstformænd, der vælges blandt de nationale medlemmer. De øvrige medarbejdere udpeges af Rådssekretariatet.

I henhold til artikel 21 skal de nationale medlemmer aflønnes af de enkelte medlemslande, mens de øvrige udgifter finansieres over Fællesskabets budget.

2.3. Initiativet fra Portugal, Frankrig, Sverige og Belgien om oprettelse af en midlertidig juridisk samarbejdsenhed

Formålet med forslaget om oprettelse af en midlertidig samarbejdsenhed for de nationale anklagemyndigheder er at etablere en forløber for Eurojust, der vil kunne styrke samarbejdet mellem medlemslandene med henblik på at lette koordineringen af efterforskning og retsforfølgning i straffesager. En midlertidig Eurojust-enhed skal således supplere det arbejde, der udføres i det europæiske retlige netværk samt det arbejde, der udføres af de forbindelsespersoner, som en række medlemslande har udvekslet med henblik på bilateralt at forbedre det retlige samarbejde.

Forslaget indebærer, at hvert medlemsland skal udpege en national repræsentant i den midlertidige enhed, som i øvrigt bistås af Rådssekretariatet.

Forbindelsespersonerne skal i tæt samarbejde med Rådssekretariatet samt det europæiske retlige netværk og i overensstemmelse med national lovgivning bidrage til koordineringen af efterforskning og retsforfølgning i straffesager, der involverer to eller flere medlemslande. Endvidere skal enheden bidrage til generelt at lette det strafferetlige samarbejde mellem medlemslandenes kompetente myndigheder samt rådgive medlemslandene og Rådet med henblik på forhandlingerne om oprettelse af Eurojust.

3. Dansk ret

Efter retsplejelovens regler iværksættes efterforskning og retsforfølgning i Danmark af politiet og anklagemyndigheden. Udenlandske myndigheder kan som udgangspunkt ikke udøve myndighedsbeføjelser på dansk territorium. Udenlandske myndigheder kan imidlertid være til stede og deltage, herunder have lejlighed til at stille spørgsmål til et vidne, i forbindelse med efterforskning og retsforfølgning her i landet, der iværksættes af dansk politi og anklagemyndighed efter begæring fra en udenlandsk myndighed

For så vidt angår udveksling af oplysninger i straffesager mellem danske og udenlandske myndigheder antages det for dansk rets vedkommende, at danske myndigheder inden for rammerne af reglerne om tavshedspligt er berettiget til også af egen drift at videregive oplysninger til udenlandske myndigheder. Ved den konkrete vurdering af videregivelsens berettigelse indgår blandt andet, om dette sker som led i et gensidigt samarbejdsforhold og dermed i denne forstand også til varetagelse af danske interesser. Endvidere skal der i det enkelte tilfælde foretages en vurdering af, hvorledes de pågældende oplysninger kan forventes at blive anvendt.

Efter forskrifterne for Det centrale kriminalregister udsteder Rigspolicefen efter begæring fuldstændige udskrifter af kriminalregisteret til udenlandsk politi, anklagemyndighed og domstole i de nordiske lande eller i lande, der er medlemmer af Europarådet, til brug for offentlige straffesager i udlandet.

4. Høring

Forslaget er sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer:

Rigsadvokaten, Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet, Rigspolicefen, Politidirektøren i København, Datatilsynet, Erhvervsministeriet, Økonomiministeriet, Finansministeriet,

Indenrigsministeriet, Skatteministeriet, Statsministeriet, Sundhedsministeriet, Udenrigsministeriet, Advokatrådet, Landsforeningen af Beskikkede Advokater, Amnesty International, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Landsforeningen HK Politiet, Politiforbundet i Danmark og Dansk Told- og Skatteforbund<DOCUMENT START>

5. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Forslagene skønnes ikke at have lovgivningsmæssige konsekvenser. For så vidt angår efterforskning og strafforfølgning indebærer forslagene, at Eurojust alene skal have til opgave at bistå medlemslandene, ligesom Eurojust ikke kan rette bindende anmodninger til medlemslandene som led i efterforskningen og retsforfølgningen i straffesager. Endelig vil det enkelte medlemsland i overensstemmelse med national lovgivning skulle definere de nationale repræsentanters beføjelser. Medlemslandene vil således ikke være forpligtet til at tillægge de nationale medlemmer kompetence for så vidt angår efterforskning og strafforfølgning.

Med hensyn til videregivelse af oplysninger til Eurojust vil dette skulle ske i overensstemmelse med national ret.

For så vidt angår de statsfinansielle konsekvenser bemærkes, at Eurojust efter forslagene skal være fællesskabsfinansieret, idet de nationale repræsentanter dog skal aflønnes af de enkelte medlemslande. Derudover vurderes forslagene ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

<DOCUMENT START>